

Bir Varmış Bir Yokmuş: Fazıl Yenisey (1905-1967)

Once Upon a Time: Fazıl Yenisey (1905-1967)¹

Nuri Güçtekin
Sorumlu Yazar / Correspondence
Muzaffer Fehmi Şakar

Özet

Bu çalışmada, Fazıl Yenisey'in hayatı konu edilmiştir. Fazıl Yenisey, eserleri arasında özellikle *Bektaşî Kadın Şairler* isimli eseriyle tanınmakta ve burada yayınladığı eserleri de tanıtılmıştır. Fazıl Yenisey, 1927-1967 yılları arasında Balıkesir, Bandırma, Malatya, Denizli, İzmir, Bursa ve İstanbul'daki resmî ve özel eğitim kurumlarında 39 yıl 3 ay 18 gün eğitimcilik ve idarecilik yapmıştır. Türk Kültürü, Türk Edebiyatı, Bektaşilik ve Bursa Folkloru konularında önemli ve öncü çalışmalar yapan Fazıl Yenisey'in bibliyografisi arşivler başta olmak üzere ulaşılabilen birçok kaynaklardaki verilere yer verilerek ele alınmıştır. Tüm bunlara rağmen, Fazıl Yenisey'in hayatı, eserleri ve kamu görevi hakkında bilinenler çok sınırlıdır. Yapılan müracaatlarda ve incelemelerde sicil dosyasının günümüze intikal etmediği tespit edilmiştir. Kandilli Kız Lisesi arşivinden hizmet cetveline, Fatih Kız Lisesi arşivinden ise son memuriyeti hakkındaki bilgilere ulaşılmıştır. Şair, yazar, romancı ve eğitimci kimliği yanında açıkça ifade etmese de, eserleri ve yakın çevresinden Bektaşî-meşrep olduğu anlaşılmaktadır. Hizmet cetveli ve diğer kaynaklardan elde edilen bilgiler ışığında derlenen çalışmamızda; Fazıl Yenisey'in Türk Kültür tarihindeki önemi, mesleki yaşamı ve Türk Edebiyat Tarihi'ne katkısı ilk kez ortaya çıkarılmış ve ileride yapılacak neşriyata katkı sağlanmıştır. Sonuç olarak birçok eseriyle uzun süre yayın hayatında kalan ve birçok okuyucuya ulaşan Fazıl Yenisey hakkında ilk defa bu denli geniş ve ilk biyografi hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Kültürü, Türk Edebiyatı, Bektaşilik, Bursa, Fazıl Yenisey.

Abstract

This study is about the life of Fazıl Yenisey. Fazıl Yenisey is especially known for his work called *Bektashi Women Poets* among his works, and his published works are also introduced here. Fazıl Yenisey worked as an educator and administrator for 39 years, 3 months and 18 days in public and private education institutions in Balıkesir, Bandırma, Malatya, Denizli, İzmir, Bursa and Istanbul between 1927-1967. The bibliography of Fazıl Yenisey, who has made important and pioneering studies on Turkish Culture, Turkish Literature, Bektashism and Bursa Folklore, has been discussed by including data in many accessible sources, especially archives. Despite all this, very limited is known about Fazıl Yenisey's life, works and public service. In the applications and examinations, it has been determined that the registry file has not been transferred to the present day. From the archive of Kandilli Girls' High School, the service schedule, and from the archive of Fatih Girls' High School, information about her last civil service was obtained. Although he does not express his identity as a poet, writer, novelist and educator, it is understood from his works and his close circle that he is a Bektashi-meshrep. In our study compiled in the light of the service schedule and information obtained from other sources; Fazıl Yenisey's importance in the history of Turkish Culture, his professional life and his contribution to the History of Turkish Literature were revealed for the first time and contributed to the publication to be made in the future. As a result, such an extensive and first biography has been prepared for the first time about Fazıl Yenisey, who remained in publication life for a long time with many of his works and reached many readers.

Keywords: Turkish Culture, Turkish Literature, Bektashism, Bursa, Fazıl Yenisey.

¹ 2023 Vizyon Projesi kapsamında İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından desteklenmiştir. "İstanbul'un Tarihi Mektepleri Osmanlıca (eski Türkçe) Evrakının Arşivlenmesi ve Envanteri (1839-1928) adı altında yürütülen Ar-Ge projesi kapsamında Kandilli Kız Lisesi arşivinden ulaşılan bilgi ve belgeler kullanılmıştır.

Giriş

İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü himayesinde gerçekleştirilen "İstanbul'un Tarihi Mektepleri Osmanlıca (eski Türkçe) Evrakının Arşivlenmesi ve Envanteri (1839-1928)" isimli Ar-Ge proje kapsamında, İstanbul'un 39 ilçesine bağlı 40 tarihî okulda dört yıl saha çalışması yapılmış ve önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Birçok öğretmen hakkında çok kıymetli bilgiye ulaşılmış ve bu öğretmenler arasında Fazıl Yenisey de bulunmaktadır. Bu çalışma da Fazıl Yenisey'in biyografisini konu edinmektedir.

Fazıl Yenisey, 1321/1905 yılında Dedeoğlu Sancağına bağlı Ferecik nahiyesinde doğmuştur (Sicil Defteri, İçtimaî Hüviyeti). Mehmet Lütfi ve Ayşe Hanım'ın en büyük oğludur. Diğer erkek kardeşleri, öğretmen Osman Yenisey ve Dr. Hüseyin Yenisey'dir (Milliyet Gazetesi, 1967, s. 7). Annesi Ferecikli Hafız Osman Efendi ve Hatice Hanımın kızıdır. Dayıları Ahmet Tezel ve Kerim Yenisey'dir. İsmet Yenisey'in amcasıdır (Milliyet Gazetesi, 1967, s. 2). 14 Temmuz 1932'de Müyesser Hanım (Yenisey) ile evlenmiştir. Güniz ve Mehmet isminde biri kız biri erkek iki çocuğu olmuştur (Milliyet Gazetesi, 1967, s. 7; Sicil Defteri, İçtimaî Hüviyeti).

Şekil 1: Fazıl Yenisey (1905 - 9 Ocak 1967)

İlk tahsilini İzmir Bayındır Çamlıköy İlkokulu'nda gördükten sonra orta tahsilini İstanbul Erkek Öğretmen Okulu'nda ikmal ederek 21 Ağustos 1927'de 669 numaralı diplomayla 1926-1927 ders yılında 22 yaşında mezun olmuştur. 22 Eylül 1927 tarihinde devlet hizmetine girmiş ve Ayvalık Alibey (Cunda) Adası yatılı okul muallimliğine tayin edilmiştir. Memuriyet Sicil Numarası 5997 ve Emekli Sandığı Sicil Numarası ise 05-262-61'dir. 19 Kasım 1930'da İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden ortaöğretim Türkçe muallimliği yapabileceğine dair 2/182 numaralı ehliyetname almaya hak kazanmıştır. Almancaya aşinadır (Sicil Defteri, İlmî Hüviyeti).

Sicilinde yer alan telif ve tercüme ettiği eserler kısmında; "1. Mehmetçiğin Kıraati, 2. Bektaşlı Kadın Şairlerimiz, 3. Toplu Bilgi: İlk Okul Sınıf III, 4. Edebiyatımız Boyunca Bal ve Arı, 5. Alev Damlacıkları, 6. Bursa Folkloru ve 7. Edebiyatımızda Bursa" yazılıdır (Sicil Defteri, Telif

ve Tercüme Ettiği Eserler). "*Bektaşî Kadın Şairlerimiz*" isimli kitabının arka kapağında "basılacak kitaplarım" ibaresiyle isimlerine yer verdiği eserlerinden; "*Mehmetçiğin Okuma Kitabı*" -Genelkurmay Başkanlığı'nca alfabeyi bitiren erlerimiz okuma kitabı olarak Orduya kabul edilmiştir-, "*Edebiyatımız Boyunca Bal ve Arı*" ve "*Alev Damlacıkları (Şiirler)*" isimli eserlerine yapılan katalog taramasında ulaşamamıştır (Yenisey, 1946).¹

Yapılan literatür taramasında basılmış kitap, makale, derleme, sadeleştirme ve bugün konuşulan Türkçeye çevrilen eserlerin künyeleri ve içerikleri şu şekildedir.

1. Yenisey, F. (1946). *Bektaşî Kadın Şairlerimiz*, Pazar Neşriyat Yurdu.

Kitabın kapağında "Edebiyatımızda Kadın Sımlar: 2" denilmiş ve isminin altına "Bornova Ortaokulu Türkçe Öğretmeni ve Müdürü" ibaresine yer verilmiştir. Eseri kızı Güniz'e ithaf etmiştir.

Önsözünde bu eserin çalıştığı "Edebiyatımızda Kadın Sımlar" serisinin ikincisi olduğunu, serinin birinci kısmını teşkil eden "XV. Yüzyıl Kadın Şairlerimiz", *Türk Kadını Dergisi*'nin Cilt 2, 8-12 sayılarında yayınlandığını belirtmiştir.²

"... Bektaşî şiirlerinin öteden beri bir sır halinde yabancı gözlerden ve yabancı kulaklardan titizlikle saklanması, kısmen şifahi mahiyette kalması ve tarikat dinî - siyasî sebeplerle zaman zaman takibata uğraması yüzünden hemen hemen hepsi unutulup gitmiştir"

şeklinde ifade etmiştir.

1 <https://www.atam.gov.tr>, <https://ataturkkitapligi.ibb.gov.tr>, <https://kasif.mkutup.gov.tr>, <http://ktp.isam.org.tr>, <https://istanbulbeyazitdevlet.kutuphane.gov.tr>, <https://kutuphane.istanbul.edu.tr> ve <https://www.nadirkitap.com> veri tabanları taranmıştır.

2 Veri tabanlarında Türk Kadını Dergisi'ne ulaşamamıştır.

Kitabının bir kısmını satın alan ve yayınlanmasında en büyük cesareti veren Milli Eğitim Bakanlığına ve CHP Genel Sekreterliğine teşekkür etmiştir.

Eserinde, şifahi mahiyette kalmış olan ve derlediği 21 isim yer almıştır. Bu isimler; Rabia Bacı, Denizlili Havva Bacı, Hüsnüye Bacı, Useyle Bacı, Sâkine Bacı, Öksüz Zeynep Bacı, Münire Bacı, Gülsüm Bacı, İkbâl Bacı, Şeref Bacı, Hatçe Bacı, Şehribanû Bacı, Ârife Bacı, Zehra Bacı, Naciye Bacı, Emine Beyza Bacı, Filibeli Remziye Bacı, Seher Bacı, Dramalı Remziye ve Necmiye Bacılar ve Dramalı Havva Bacı'dır. Altı sayfalık bir lügatçe ardından bibliyografi, yanlışlar cetveli ve içindekiler verilmiştir (Yenisey, 1946, ss. 1-54).

Fazıl Yenisey'in eserinde kullandığı dil, gittiği mekânlar, irtibatta olduğu kişiler, verdiği kaynak, bilgi ve örneklerden Bektaşî-meşrep olduğu anlaşılmaktadır.

2. Fırat, H. B., & Yenisey, F. (1948). *Toplu Bilgi: İlkokul Üçüncü Sınıf İçin, Anadolu Matbaası.*

Esere ulaşamadığından içeriği görülemediği. Künyesine Milli Kütüphane kataloğundan, dış kapağına ise nadir kitap internet sitesinden ulaşılmıştır.

1948 yılında Bandırma Ortaokulu Türkçe öğretmeni iken Türkçe öğretmeni Halil Bedi Fırat ile birlikte ilkökul 3. sınıflar Türkçe dersine yardımcı kitap mahiyetinde hazırlanmıştır.

3. Yenisey, F. (1955). *Bursa Folkloru, Vilayet Matbaası.*

Eseri yazdığı bir şiirle birlikte kızı Güniz'e ithaf etmiştir. Önsözünde "Bursalı olmadığına, çocukluğunun ve gençliğinin başka yerlerde geçtiğini ama her Türk gibi kendisinin de biraz Bursalı sayılırım" demektedir.

"1926-1927 öğretim yılının son günleri. Hummalı bir faaliyetle imtihanlara hazırlanıyoruz. Okul müdürümüz ve Ruhیات hocamız, rahmetli Alâeddin GÖVSA, bir mütalaa saatinde sınıfımıza geldi. Elinde birtakım kâğıtlar vardı. Öğretmen çıkınca yurdun nerelerinde vazife almak istediğimizi herkese ayrı ayrı sorup elindeki kâğıtlara yazmaya başladı. Sıra bana gelince Bursa'da dedim ve listede Bursa'nın karşısına adımlı yazdırdım. Lakin tayinim başka yere çıktı. Çeyrek asırdan fazla, yurdun muhtelif yerlerini öğretmenlik ve idarecilikle dolaştım. Nihayet 26 sene 4 ay 4 gün sonra, 1953 Ekim'inde yine öğretmenlikle sevgili Bursa'ya ulaştım..."

Bursa hakkında yazılan yazılardan bulabildiklerini bir araya toplayarak senelerce derlemeye çalışmış ve bir kitap olarak bastırmakla sevdalıları arasında bulunmakla iftihar duyduğu nazlı Bursa'ya, böylece ve karınca kaderince, küçük bir hizmette bulunma isteği için oluşturmuştur. Eserin ortaya çıkmasında, teşvik ve müzaheretlerini esirgemeyen Bursa valisi İhsan Sabri Çağlıyangil'e ve temiz kalbi, vefakâr Bursalılara en derin saygı, sevgi ve şükranlarını sunmuştur. Eserde, 10'u kendine ait toplam 47 derleme vardır.

Kitap, Bursa Basın Tarihi'nin en eski ve önemli ismi Mustafa Tayla'nın (1919-2009), "*Bursa Folkloru*" yazısıyla başlamaktadır. "Muhterem dostum, kıymetli edip ve öğretmen Fazıl Yenisey'in uzun bir araştırma ve titiz bir çalışma sonucunda, Bursa Folkloru üzerine yazılmış olan çalışmaları ilk kez bir araya getirmesinin kıymet ve öneminden bahsedilmiştir." Eser, ithaf, önsöz ve derlemelerle 220 sayfadan oluşmaktadır. Ardından üç sayfadan oluşan içindekiler kısmı vardır.

- 1- Yenisey, F. (1955). "*Geçen Yüzyıllarda Bursa'da Düşün Adetlerinden*", ss. 71-77.
- 2- Yenisey, F. (1955). "*Bursa'da Eski Sünnet Düşünleri*", ss. 87-89.

- 3- Yenisey, F. (1955). "Bursa'nın Eski Ramazanları", ss. 97-105.
 4- Yenisey, F. (1955). "Bursa'nın Eski Bayram Günleri ve Bayram Adetleri", ss. 106-114.
 5- Yenisey, F. (1955). "İnegöl'de Folklor Derlemeleri", ss. 123-131.
 6- Yenisey, F. (1955). "Gemlik'in Umurbey Köyünde Nişan ve Düğün Adetleri", ss. 132-144.
 7- Yenisey, F. (1955). "Kara Demirtaş Hamamı Efsanesi ve Evlat Acısı-Kuyruk Acısı Hikâyesi", ss. 158-162.
 8- Yenisey, F. (1955). "Bursa'ya ve Bursa Kaplıcalarına Ait Efsaneler, Hurafeler ve Batıl İnanışlar", ss. 171-174.
 9- Yenisey, F. (1955). "Cennet Bursa Folklorundan Birkaç Yaprak Daha", ss. 210-214.
 10- Yenisey, F. (1955). "Bursa ve Mülhakatında Bazı Şive Özellikleri, Mahalli Kelimeler ve Mahalli Argo", ss. 219-220 (Yenisey, 1955, ss. 220-223).

4. Yenisey, F. (1956). *Edebiyatımızda Bursa, Bursa İçin Yazılan En Güzel Yazılar Antolojisi, Cilt: 1, Berksoy Basımevi.*

Bu eserini de, kızı Güniz'e ithaf etmiştir. Önsözünde eserin meydana gelişinde, kıymetli alaka, teşvik ve müzaherelerini esirgemeyen Devlet Vekili Sayın Emin Kalafat'a, Büyük Millet Meclisi Reis Vekili Sayın Ağâh Erozan'a, Bursa valisi Sayın İhsan Sabri Çağlıyangil'e ve bütün Bursalılara en derin şükran hislerini sunmuştur.

Eserde, 3'ü kendine ait toplam 100 derleme vardır. Son söz ise Hâkimiyet Gazetesi'nden, şair ve yazar Haşim Nezihî Okay (1904-1998) tarafından kaleme alınmıştır.

"İmparatorluğumuz beşiği, ilk payitahtımız Bursa için himmetli bir el, Edebiyat Hocalarımızdan Fazıl Yenisey, geçen sene neşrettiği *Bursa Folkloru*

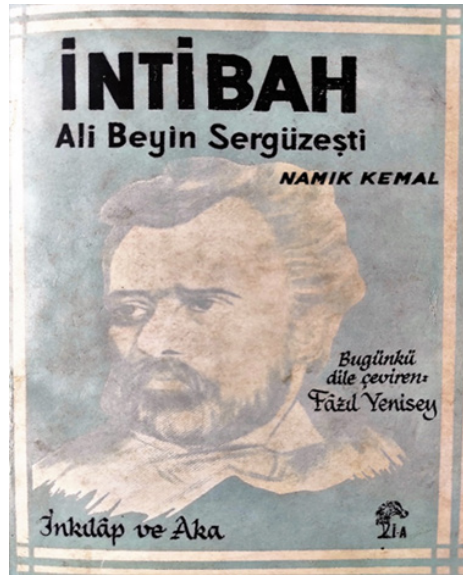
adlı eserden sonra, Bursa için Yazılmış ve Söylenmişleri de mümkün mertebe bir araya getiren bu ikinci kitabı ile Türk Sanat ve Edebiyat Dünyasına hiç de küçümsenmeyecek yeni bir hizmette bulunuyor. Sa'yi meşkûr olsun..."
 "Fazıl Yenisey, bize ve bizden sonraki nesillere, *Edebiyatımızda Bursa'nın* müstesna mevkiini belirten derli toplu antoloji kazandırmıştır. Aynı zamanda eserde güzel ve zevkli bir sıra takip etmiştir. Himmetin var olsun, aziz dostum Yenisey, seni candan ve gönülden tekrar tekrar tebrik ederim. Ebedi Bursa'mızı bir kere daha ebedileştirdin..."

Eser, ithaf, önsöz, derleme ve içindekiler olmak üzere 350 sayfadan oluşmaktadır (Yenisey, 1955, ss. 1-350).

- 1- Yenisey, F. (1956). "*Bursa'dan Son Ayrılış*", s. 15.
- 2- Yenisey, F. (1956). "*Şehrengiz-i Bursa (Lâmiî Çelebi'nin)*", ss. 230-238.
- 3- Yenisey, F. (1956). "*Ishak Çelebi ve Bursa Şehrengizi*", ss. 239-241.

Kitap ve derlemeleri Türk Kültürü, Bursa Folkloru ve Edebiyatı ile Bektaşilik araştırmaları için günümüzde de kaynak eser olma özelliği taşımaktadır.

5. Namık Kemal. (1963). *İntibah (Ali Bey'in Sergüzeşti)*, Bugün Konuşulan Türkçeye Çeviren: Fazıl Yenisey, İnkılâp ve Aka Kitapevleri.

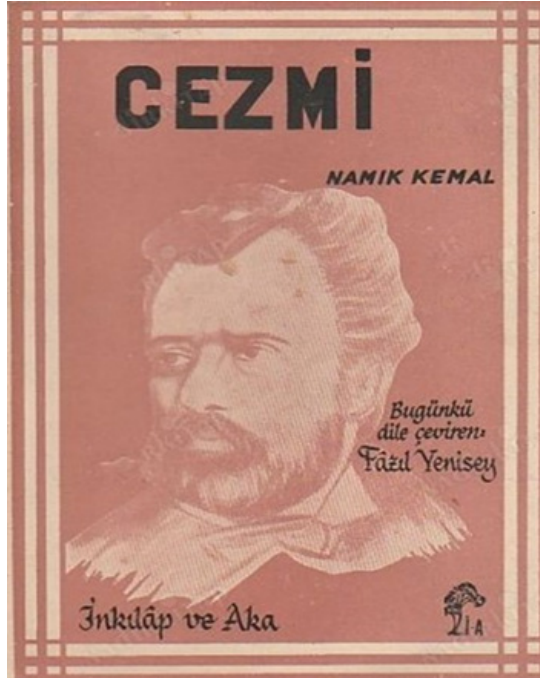

Tanzimat Romanları Serisi No: 1 üst başlığıyla eserin tanıtım yazısı şu şekildedir:

"Elinizdeki kitapla üçüncü eserini vermiş bulunan Tanzimat Romanları Serisi'nin ilk eseri olan bu kitap, bizde Garp tekniği ile yazılan ilk telif romanıdır. Yıllardan beri edebiyat kitapları dışında kimsenin bulup okuyamadığı bu eseri bugün konuşulan Türkçeye çevirerek aziz okuyucularımıza sunmakla müessesemiz bir kültür vazifesi ifa ettiğine inanmaktadır.
İntibah Namık Kemal'in *Cezmi'den* evvel yazdığı ilk romanıdır. Edebiyat

öğretmeni Fazıl Yenisey'in büyük bir titizlikle hazırladığı eserin bu yeni tabını neşrederken gerekli notlar ve açıklamalar ve bir önsöz ilave edilerek eserin daha iyi ve etraflı anlaşılması sağlanmıştır. İntibah Namık Kemal'in içtimaî bir romanıdır. Bu sebepten dolayı devrin Maarif Nezareti tarafından epeyce hırpalanmış ve sansür edilmiştir. Namık Kemal'in Kıbrıs'a sürüldüğünde oradaki Magosa zindanında yazdığı bu eserinde evvelce neşrettiği eserlerinde olduğu gibi mevzuunu tarihten değil de zamanından alan tek romanı olarak gösterilebilir. Eser bu tarafıyla İmparatorluk Türkiye'sinin 1908 öncesi içtimaî yaşayış, düşünce ve hayat panoraması olarak da okunabilir."

6. Namık Kemal. (1963). *Cezmi*, Bugün Konuşulan Türkçeye Çeviren: Fazıl Yenisey, İnkılâp ve Aka Kitapevleri.

Eserin Tanzimat Romanları Serisi No: 2 üst başlığıyla eserin tanıtımı şöyledir:

"Serimiz sırasında Namık Kemal'in *İntibah'tan* sonra ikinci eseri olan bu kitapta yine Edebiyat öğretmeni Fazıl Yenisey'in titiz ve akıcı kalemıyla sadeleştirilerek aziz okuyucularımıza sunulmuştur. Eserin anlaşılması için gerekli notların yanında eserin edebi değerine hiçbir hanel getirmeden çevrildiği bugünkü konuşulan Türkçemiz içinde dahi merakla okunabilecek kadar heyecanlı ve tarihi bir eserdir. Çünkü bu eser İntibah'da olduğu gibi yaşanan hayat içinden alınmış bir vakaya dayanan hikâye değildir. Bu, tarihi hadiseler içinde kurulmuş, esaslı, meraklı ve çok şahsiyetli hareketli bir eserdir. Namık Kemal'in tasvir üslûbunda kullandığı parlak, benzetişli, tekrarlayışlı cümlelerle anlatılmakta olan eser - her ne kadar sadeleştirilmişse de- bir üslûp ve tasvir örneği olarak gösterilip okunabilir. Aynı zamanda

Namık Kemal'in fikrî gelişmesine ve Garp kültürüne vukufuna da bu eser bir örnektir. Eserde birçok Garplı ilim adamlarından bahsettiği gibi büyük vatan şairimizin büyük istilalar, fetihler, ric'atler, Türk-İslâm kahramanları, dünya milletleri hakkındaki düşünceleri, fikirleri, hep bu eserde kuvvetli cümleler, sağlam tasvirler ve az rastlanır tarihî hükümlerle ifade edilmiştir."

7. Samipaşazade Sezai. (1963). *Sergüzeşt, Bugün Konuşulan Türkçeye Çeviren: Fazıl Yenisey, İnkılâp ve Aka Kitapevleri.*

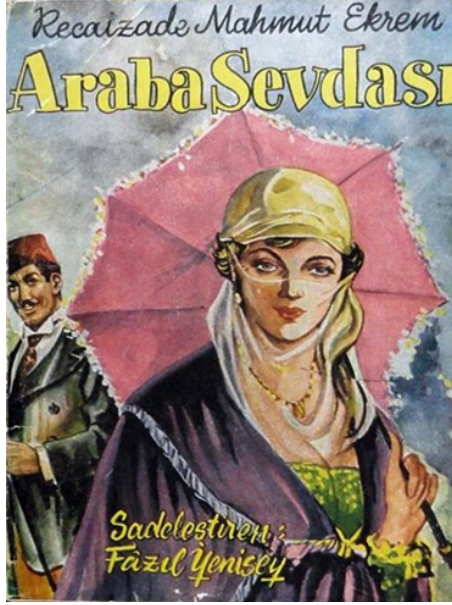
Tanzimat Romanları Serisi No: 3 üst başlığıyla "*Edebiyatımızda ilk realist roman*" olan *Sergüzeşt*, Fatih Kız Lisesi Edebiyat Öğretmeni Fazıl Yenisey tarafından bugün konuşulan Türkçeye çevirmiştir.

"*Sergüzeşt ve Sezai Bey*" başlıklı önsöz ise Ali Canib Yöntem (1887-1967) tarafından 6 Haziran 1963'te Şişli'de yazılmıştır.

"Hulâsa *Sergüzeşt*'i bugünkü nesle hararetle tavsiye eder; onun Türk Edebiyatında yeni bir devrin açılmasında sebep olmasa bile iyi bir örnek sayılabileceğini söyleyebilirim. Biraz da benim teşvikimle, daha önce Namık Kemal'in *İntibah* ve *Cezmi* adlı romanlarını, bu defada Samipaşazade Sezai Bey'in *Sergüzeşt*'i ile *Recaizade Ekrem Bey'in Araba Sevdası*'nı Tanzimat Romanları namıyla bir seri halinde, bugünkü neslin kolayca okuyup anlayabileceği şekilde sadeleştirmek suretiyle, bu ilk romancılarımızı Türk gençliğine daha yakından tanıtmaya çalışan Fatih Kız Lisesi Edebiyat Öğretmeni, eski talebem Fazıl Yenisey'i, edebiyatımıza yaptığı bu hayırlı hizmetten dolayı, tebrik ederim."

8. Rezaizade Mahmud Ekrem. (1963). *Araba Sevdası*, Sadeleştirilen: Fazıl Yenisey, Kanaat Kitabevi.

Bu eser, Yeni Ankara serisinin dördüncü kitabı olarak 1963 yılında İstanbul'da yayınlanmıştır. Eserin ilk baskısı, kütüphane ve kataloglarda mevcut değildir. Künyesi ve iç kapağına ise nadir kitap internet sitesinden ulaşılmıştır.³

Araba Sevdası romanı çevirisinde, metine sadık kalmadığı, olmayan diyaloglar, söylenmeyen sözler, şive taklitleri ve yazılmamış şiirler eklediği için çok ağır bir şekilde eleştirilmiştir (Erdem, 2011, ss. 7-28).⁴

Kandilli Kız Lisesi ve Fatih Kız Lisesi arşivlerindeki öğretmen sicil defteri kayıtlardan elde edilen bilgiler ışığında Tablo 1'de verilen hizmet cetveli oluşturulmuştur.

Tablo 1: Hizmet Cetveli

SN	Çalıştığı Mektepler ve Vazifesi	Aldığı Maaş Aylık Kuruş	Göreve Başlama Ayrılma Tarihleri	Açıklamalar
1	Ayvalık Ali Bey Adası Yatılı Okul Öğretmenliği	1.500	22.09.1927-21.01.1928	Balıkesir'e Nakil
2	Balıkesir Merkez Kaya Bey Okulu Öğretmenliği	1.500	25.01.1928-29.09.1928	Bandırma'ya Nakil
3	Bandırma Merkez Birinci Okul Öğretmenliği	1.500	15.10.1928-23.10.1928	Bandırma Merkez İkinci Okula Nakil
4	Bandırma Merkez İkinci Okul Öğretmenliği	1.500	23.10.1928-04.11.1930	Malatya Orta Okulu'na Nakil

³ (<https://www.nadirkitap.com/araba-sevdasi-recaizade-mahmut-ekrem-kitap23223964.html>)

⁴ <https://yaziatolyesi.com/ceviriler-ve-sadelestirmeler-hilmi-yavuz-56094.html>

5	Malatya Orta Okulu Türkçe Öğretmenliği	2.500	16.11.1930- 01.10.1931	Denizli'ye Nakil
6	Denizli Orta Okulu Türkçe Öğretmenliği	2.500	21.10.1931- 31.08.1931	Köy Öğretmen Okulu'na Nakil
7	Denizli Köy Öğretmen Okulu Türkçe Öğretmenliği	2.500	01.09.1932- 01.09.1933	İzmir'e Nakil 28.03.1932
8/1	İstanbul TB Hazırlık Kıtası	-	01.11.1931- 30.04.1932	Yedek Subay Okuluna
8/2	Yedek Subay Okulu 3. İstihkâm Bölüğü	-	01.05.1932- 31.10.1932	Subay çıktığından
8/3	İstanbul TB 2. Bölük Tabur Subaylığı	2.500	01.11.1932- 30.04.1933	Terhis ve Teğmenliğe Terfi
Askerlik Durumu: Yedek İstihkâm Üsteğmeni (39398) Esas Askerlik Şubesi: İzmir Bayındır				
9	İzmir Karataş Orta Okulu Türkçe Öğretmenliği	2.500	06.09.1933- 30.09.1934	İzmir Atatürk Lisesi'ne Nakil
10	İzmir Sen Josef Fransız Koleji Türkçe Öğretmenliği	3.000 Ücret	14.10.1933- 01.10.1936	Ders saati arttığından
11/1	İzmir Atatürk Lisesi Türkçe Edebiyat Öğretmenliği	4.800 Ücret	21.10.1933- 01.07.1934	Üzerinden alındı
11/2		2.500 Maaş	30.09.1934- 31.08.1935	Maaşına Zam
11/3	İzmir Atatürk Lisesi Yurt Bilgisi Öğretmenliği	2.400 Ücret	01.10.1934- 16.12.1935	Üzerinden alındı
12/1	İzmir Sen Josef Fransız Koleji Türkçe Öğretmenliği 2/3 Vekil	5.400 Ücret	01.10.1936- 28.12.1936	Asaletinin tasdiki
12/2	İzmir Sen Josef Fransız Koleji Türkçe Öğretmenliği	5.400	28.12.1936- 31.10.1939	İstifa ettiğiinden
11/4	İzmir Atatürk Lisesi Türkçe Edebiyat Öğretmenliği	3.500	01.09.1938- 01.04.1939	İnönü Lisesi'ne
13	Türk Maarif Cemiyeti Ege Lisesi Türkçe Edebiyat Öğretmenliği	1.800 Ücret	15.12.1938- 30.06.1939	İstifa ettiğiinden
14	İzmir İnönü Lisesi Türkçe Edebiyat Öğretmenliği	3.500	02.04.1939- 01.12.1939	Kız Lisesi'ne
15	İzmir Özel Kültür Lisesi Türkçe Edebiyat Öğretmenliği	4.000 Ücret	01.10.1939- 30.06.1940	İstifa ettiğiinden
16/1	İzmir Buca Orta Okulu Türkçe Öğretmenliği	3.500	01.11.1940- 19.09.1941	Nakil
16/2	İzmir Buca Orta Okulu Müdür Yardımcılığı	3.000 Ücret	01.11.1940- 19.09.1941	Nakil
17	12. Kor 65. Tüm İST Bl. TK Subaylığı	-	21.05.1941- 07.10.1941	Terhis ve Üst Teğmenliğe Terfi
18/1	İzmir Bornova Orta Okulu Türkçe Öğretmenliği	3.500	19.09.1941- 16.06.1942	Maaşına Zam

18/2	İzmir Bornova Orta Okulu Müdürlüğü	4.000 Ücret	19.09.1941- 11.07.1944	Askere alındığından
18/3	İzmir Bornova Orta Okulu Türkçe Öğretmenliği	4.000	17.06.1942- 02.06.1945	Maaşına Zam
19	İzmir MST. MV. İST Bl. TK Subaylığı	-	11.07.1944- 01.09.1944	25431 Numaralı Terhis Tezkeresi
18/4	İzmir Bornova Orta Okulu Müdürlüğü	4.000 Ücret	01.09.1944- 10.07.1946	Ücretine Zam
18/5	İzmir Bornova Orta Okulu Türkçe Öğretmenliği	5.000 Kadro Dışı	02.06.1945- 15.01.1946	Kadro içine alındı
18/6		5.000	15.01.1946- 10.10.1947	Bandırma'ya Nakil
18/7	İzmir Bornova Orta Okulu Müdürlüğü	5.000 Ücret	10.07.1946- 10.10.1947	Bandırma'ya Nakil
19/1	Bandırma Orta Okulu Türkçe Öğretmenliği	6.000 Kadro Dışı	02.06.1948- 10.03.1951	Kadro içine alındı
19/2		6.000	10.03.1951- 02.06.1951	Maaşına Zam
19/3		7.000 Kadro Dışı	02.06.1951- 28.09.1953	Bursa Erkek Lisesi'ne Becayış
20/1	Bursa Erkek Lisesi Türkçe Edebiyat Öğretmenliği	7.000	02.10.1953- 02.06.1954	Zam
20/2	Bursa Erkek Lisesi Türkçe Öğretmenliği	8.000	02.06.1954- 03.10.1955	Nakil
21	İstanbul Kartal Orta Okulu Türkçe Öğretmenliği	8.000	-	Başlamadan Üsküdar Orta Okulu'na Nakil
22/1	Üsküdar Orta Okulu Türkçe Öğretmenliği	8.000	04.10.1955- 01.03.1956	Terfi
22/2		9.000	01.03.1956- 01.03.1956	Terfi
22/3		10.000	01.03.1956- 14.01.1957	Kandilli Kız Lisesi'ne Nakil
23/1	Kandilli Kız Lisesi Türkçe Öğretmenliği	10.000	14.01.1957- 30.11.1957	Terfi
23/2	Kandilli Kız Lisesi Müdür Muavini	4.000 Ücret	14.01.1957- 17.06.1957	Ücrete Zam İçtihat kararı gereğince
23/3		6.000 Ücret	18.06.1957- 07.07.1959	Ücreti artmıştır
23/4	Kandilli Kız Lisesi Türkçe Öğretmenliği	90/125	30.11.1957- 30.12.1960	Terfi
23/5	Kandilli Kız Lisesi Müdür Muavini	7.500 Ücret	07.07.1959- 21.09.1962	Fatih Kız Lisesi'ne Tayin
23/6	Kandilli Kız Lisesi Türkçe Öğretmenliği	100/150	30.12.1960- 21.09.1962	Fatih Kız Lisesi'ne Tayin
24	Fatih Kız Lisesi Edebiyat Öğretmenliği	100/150	21.09.1962- 09.01.1967	Vefat etmiştir.

Balıkesir, Bandırma, Malatya, Denizli, İzmir, Bursa ve İstanbul'daki resmî ve özel eğitim kurumlarında 39 yıl 3 ay 18 gün Türkçe/Edebiyat öğretmenliği ile idarecilik yapmıştır. 9 Ocak 1967'de vefat etmiştir

(Maaş Defteri, 1966-1967 Bordosu). Cenazesi 10 Ocak 1967 Salı günü öğle namazına müteakip Fatih Camii'nden kaldırılacağı ilan edilmiştir (Milliyet Gazetesi, 1969, s. 7). İstanbul Büyükşehir Belediyesi Mezar Yeri Sorgulamasında, defnedildiği mezarlığa ait bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Sonuç

1905 yılında Ferecik nahiyesinde doğan Fazıl Yenisey'in Balkan Harbi yıllarında Batı Trakya'dan İzmir'e hicret eden bir memur ailenin çocuğu olduğu anlaşılmaktadır. İzmir ve ardından İstanbul Erkek Öğretmen Okulu'nda iyi bir tahsil görüp mezun olduktan bir ay sonra 22 Eylül 1927'de 22 yaşında iken devlet hizmetine muallim olarak başlamıştır. 39 yıl 3 ay 18 gün süren meslek hayatında; Balıkesir, Bandırma, Malatya, Denizli, İzmir, Bursa ve İstanbul'daki resmî ve özel eğitim kurumlarında Türkçe/ Edebiyat öğretmenliği ile idarecilik yapmıştır. Bunun yanında şair, edip, edebiyatçı, derlemeci ve romancıdır. 1946 yılında İzmir'de yayımlanan "*Bektaşî Kadın Şairlerimiz*" ilk eseridir. Bektaşî-meşreptir. 1948'de Türkçe öğretmeni Halil Bedî Fırat ile birlikte ilkokul üçüncü sınıflar için Toplu Bilgi isimindeki Türkçe yardımcı ders kitabı neşretmişlerdir. 1955 ve 1956 yıllarında derlediği "*Bursa Folkloru*" ve "*Edebiyatta Bursa*" isimindeki eserleri halen alandaki önemli kaynak eserler arasındadır. 1963 yılında Tanzimat Romanları Serisi başlığıyla, dört önemli tarihi romanı eski talebesi olduğu Ali Canib Yöntem'in teşvikiyle bugün konuşulan Türkçeye çevirmiştir. Bu hazırladığı eserler uzun yıllar en çok okunan kitaplar arasında yer almıştır. Araba Sevdası çevirisi, metni tahrip ettiği için ağır bir şekilde eleştirilmiştir. 9 Ocak 1967'de 62 yaşında iken vefat etmiştir. Çok sınırlı bilgiyle ele alınan ve oluşturulan Fazıl Yenisey biyografisi, ileriki yıllarda eserlerinin edebi olarak kritik edilmesi, veri tabanlarında olmayan yeni eserlerinin ortaya çıkması, memuriyet sicilinin bulunması ve yaşayan torunlarına ulaşılmamasıyla daha eksiksiz hale geleceğinde şüphe yoktur.

Kaynaklar / References

- Erdem, S. (2011). "...Şu Tehlikeli Araç..." : Araba Sevdası'nda Dil Durumları. *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi*, 31, 7-28.
- Fatih Kız Lisesi Müdürlüğü, *Öğretmen Maaş Defteri*, Sicil Numarası: 5997, 1967.
- Fırat, H. B., & Yenisey, F. (1948). *Toplu Bilgi: İlkokul Üçüncü Sınıf İçin*, Anadolu Matbaası. <http://ktp.isam.org.tr>, Makaleler Veri Tabanı, 24.01.2023. <https://ataturkkitapligi.ibb.gov.tr>, 23.01.2023. <https://istanbulbeyazitdevlet.kutuphane.gov.tr>, 23.01.2023. <https://kasif.mkutup.gov.tr>, 24.01.2023. <https://kutuphane.istanbul.edu.tr>, 24.01.2023. <https://www.atam.gov.tr>, 23.01.2023. <https://www.nadirkitap.com>, 24.01.2023. <https://www.nadirkitap.com/araba-sevdasi-recaizade-mahmut-ekrem-kitap23223964.html>, 04.01.2023. <https://yaziatolyesi.com/ceviriler-ve-sadelestirmeler-hilmi-yavuz-56094.html>, 24.01.2023.
- Kandilli Kız Lisesi Müdürlüğü, *Öğretmen Sicil Defteri*, Sicil Numarası: 5997, 1962.

Milliyet Gazetesi, *Ahmet Tezel Vefat İlanı*, 01.03.1967.

Milliyet Gazetesi, *Fazıl Yenisey Vefat İlanı*, 10.01.1967.

Namık Kemal. (1963). *Cezmi*, Bugün Konuşulan Türkçeye Çeviren: Fazıl Yenisey, İnkılâp ve Aka Kitapevleri.

Namık Kemal. (1963). *İntibah (Ali Bey'in Sergüzeşti)*, Bugün Konuşulan Türkçeye Çeviren: Fazıl Yenisey, İnkılâp ve Aka Kitapevleri.

Recaizade Mahmud Ekrem. (1963). *Araba Sevdası*, Sadeleştiren: Fazıl Yenisey, Kanaat Kitabevi.

Samipaşazade Sezai. (1963). *Sergüzeşt*, Bugün Konuşulan Türkçeye Çeviren: Fazıl Yenisey, İnkılâp ve Aka Kitapevleri.

Yenisey, F. (1946). *Bektaşî Kadın Şairlerimiz*, Pazar Neşriyat Yurdu.

Yenisey, F. (1955). *Bursa Folkloru*, Vilayet Matbaası.

Yenisey, F. (1956). *Edebiyatımızda Bursa*, Bursa İçin Yazılan En Güzel Yazılar Antolojisi, Cilt: 1, Berksoy Basimevi.

Ek / Appendix

Ek 1: 1966-1967 Bordsu ve İmzası

1966 Yılı	Gözetilerek verilen kitaplar	İSTİHKAK										KESİNTİLER										Mikdası Hususiyetler	İmza yeri		
		Aralık		Devlet		Çocuk		Diğer		Toplam		Gözetilerek		Emekli		Diğer		% 50		% 50				Kreditaler toplamı	Mikdası Hususiyetler
		Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.	Lira K.				
Milliyet	İnkılâp ve Aka	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							
Milliyet	"	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							
Milliyet	"	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							
Milliyet	"	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							
Milliyet	"	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							
Milliyet	"	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							
Milliyet	"	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							
Milliyet	"	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							
Milliyet	"	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							
Milliyet	"	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							
Milliyet	"	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							
Milliyet	"	2400	1766.05	162	10					2572	565.75	724	80	225	11.20	1205.95	1766.05	Şişli							